

ТРАДИЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ У ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

3-4 листопада 2011 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ
ІНСТИТУТ РОЗВИТКУ ДИТИНИ
ЛАБОРАТОРІЯ «ПРОБЛЕМИ СІЛЬСЬКОЇ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ»

ТРАДИЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ У ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Всеукраїнська науково-практична інтернет - конференція
3-4 листопада 2011 року
(тези доповідей)

Умань-2011

УДК (371.134:372) (063)
ББК (74.580.20:74.1) я431
Т 65

Головний редактор:

Комар О.А. – доктор педагогічних наук, професор кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі, завідувач лабораторії «Проблеми сільської початкової школи»

Редакційна колегія:

Якимчук Б.А. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології, декан факультету початкової освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Торчинська Т.А. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Росіко Л.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Осадченко І.І. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри виховних технологій та педагогічної творчості, докторант Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Кравчук О.В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Грітченко Т.Я. – старший викладач кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Рецензенти:

Пащенко Д.І. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної педагогіки, педагогіки вищої школи та управління Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Волошина Г.П. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

*Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту розвитку дитини
(протокол № 2 від 28 жовтня 2011 р.)*

Традиції та інновації у підготовці вчителя початкової школи:
Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 3-4 листопада 2011 року. – Умань: ПП Жовтий, 2011. – 108 с.

До збірника увійшли тези, учасників Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, у яких науковці розглядають актуальні питання підготовки майбутніх учителів початкової школи, висвітлюють результати наукових досліджень у галузі педагогічних наук.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідність за достовірність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

Шкарбан Л.

*старший викладач кафедри початкової освіти
та методик гуманітарних дисциплін*

Педагогічний інститут

Київський університет імені Бориса Грінченка

ПРОБЛЕМА НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ ЛІВОРУКИХ ДІТЕЙ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Основне завдання сучасної школи України – це формування гармонійно розвиненої особистості, здатної реалізувати свій інтелектуальний та особистісний потенціал. Завдання школи полягає в тому, щоб надати дітям можливості пошуку своєї індивідуальності, розвитку освітніх потреб і можливостей. З урахуванням особистісно орієнтованого підходу, педагогіка виокремлює проблему навчання ліворуких дітей в школі як одну із нагальних і актуальних.

Як показує аналіз наукових джерел, проблема навчання і виховання ліворуких дітей досліджувалась багатьма психологами

та педагогами: М.М.Безруких, А.П.Чуприковим, А.І.Сиротюк, А.В.Семенович та іншими. Науковці визначають обсяг спеціальних знань, необхідних педагогу-професіоналу в практиці навчання і виховання ліворуких дітей, коло причин ліворукості, специфіку роботи з такими дітьми.

Сучасні наукові розвідки свідчать, що ліворукість є не просто перевагою лівої руки, а результатом одного з варіантів структурно-функціональної асиметрії мозку. За результатами досліджень, функціональна асиметрія мозку здійснює істотний внесок у формуванні механізмів сприйняття і засвоєння інформації. За оцінками зарубіжних дослідників, ліворукими серед дорослих є близько 10% людей. Водночас серед дітей шкільного молодшого віку цей відсоток значно вищий. Науковці Т.А. Доброхотова, Н.Н. Брагіна вказують, що частота ліворукості коливається в межах від 10% до 30% і на сьогодні спостерігається тенденція зростання кількості дітей цієї категорії в початковій школі [2, 96-97]. Проблема ліворукості вимагає ретельного і систематичного психологічного супроводу. Ліворукі діти є групою ризику щодо виникнення логоневрозів, недостатності афектно-вольової сфери та інших явищ.

Проблема навчання ліворуких дітей стала актуальною зовсім недавно, оскільки раніше вона розв'язувалась досить просто: ліворуких дітей перевчали, тобто змушували писати лише правою рукою, але дослідження вчених довели, що перевчати ліворуку дитину означає змінювати специфічні якості її психіки, що негативно впливає на психічний стан дитини, емоційне благополуччя і здоров'я загалом. У процесі насильного перевчання відзначаються серйозніші зміни в поведінці дитини: вона стає дратівливою, вередливою, неспокійно спить, у неї знижується апетит. Пізніше з'являються ще більш серйозні порушення: постійна головна біль, млявість. Отже, розвиваються невротичні реакції: неврози, енурез, заїкання. Згідно зі статистикою, кожна третя дитина із заїканням – це перевчена лівша. У такій ситуації ліворукі діти починають відставати в навчанні, втрачати віру у власні сили, не реалізують свої можливості та здібності. Внаслідок цього в них формується стійкий комплекс неповноцінності. Сучасні наукові дослідження дозволили обґрунтувати труднощі у перевчанні ліворуких дітей.

Примушувати ліворуку дитину писати правою рукою – означає пряме втручання в уже сформовану, побудовану складну функціональну систему. Якщо дитина пише лівою рукою, це означає, що процес писання (малювання) регулюється (хоча б частково) правою півкулею головного мозку, тому, наполягаючи на тому, щоб вона писала правою рукою, дорослі створюють додаткове навантаження для систем лівої півкулі, які в процесі розвитку мозкових структур у такої дитини відповідають за інші функції та процеси. Дорослі не мають травмувати її своїми зауваженнями, а навпаки, допомогти подолати труднощі у навчанні, оволодінні навичками письма, проте ліворукість не є безпосереднім чинником шкільної дезадаптації. Проблеми та труднощі в навчанні цієї категорії дітей посилюються не лише під час некваліфікованого перевчання, а й за відсутності адекватної допомоги і психологічного супроводу процесу навчання в масовій школі, традиційно орієнтованій на праворуких учнів. Процес навчання ліворуких дітей в школі, їх адаптація в колективі мають свою специфіку і вимагають спеціального аналізу й особливої організації. Дані про індивідуальний профіль асиметрії мозку дитини в практичній роботі педагога враховують рідко. Однією з причин цього є недостатня психолого-педагогічна підготовка вчителя до роботи з цією категорією дітей, відсутність умінь педагогів проводити діагностику індивідуальних особливостей учнів і виділяти труднощі в навчанні, організувати навчально-виховний процес дітей з урахуванням психофізіологічних особливостей першокласників, здійснювати відповідні корективи.

Отже, існує нагальна потреба у фахівцях із якісною теоретичною і практичною підготовкою, здатних ефективно навчати ліворуких дітей відповідно до їх індивідуально-психологічних особливостей. Сучасний учитель має вміти будувати навчально-виховний процес, адекватний особливостям учня, працювати, орієнтуючись на різні типи характерів, мати стійку мотивацію на формування особистості учня – тобто мати високий рівень готовності до реалізації педагогічної діяльності з ліворукими дітьми.

Список використаних джерел

1. Безруких М.М. Ліворукий ребенок в школе и дома. – Екатеринбург: У-Фактория, 2003. – 304 с.
2. Доброхотова Т.А., Брагина Н.И. Левши. – М.: Книга, 1994.-232 с.
3. Прищепя О.В. Проблеми навчання письма дітей, які пишуть лівою рукою / О. Прищепя // Початкова школа : Науково-методичний журнал. - 2010. - N 5. - С. 10-13.
4. Цепова І. Навчаємо письмо ліворуких дітей / І. Цепова // Початкова школа : Науково-методичний журнал. - 2010. - N 4. - С. 71-72.